

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba - Puerto Rico, y Extranjer, 5

DEL TEMPS

— ¡Apa, noys, castanyas, castanyas! ¡la fruyta de moda!

CRÓNICA

L'edifici del carrer de Amalia que un tempsigué convent de Pauls y avuy serveix de presó, se veu aquests dies molt mes visitat que no anys enrera pel dijous sant quan hi havia 'ls frares y aquests feyan monument.

Tothom practica de gust aquella obra de misericordia que prescriu que s'han de visitar els malalts y 'ls presos. En aquest concepte no poden estar descontents els presos del ram de industrials y botiguers, que á la presó varen anar per sos propis passos, en compliment de la paraula empenyada ab la primera autoritat militar de Catalunya. Si sols molestias é incomoditats se troban en aquell casalt, qual atmósfera está formada per una farum extranya y característica barreja de ranxo, de cals y de ácit úrich, á lo menos els que 'ls ocupan poden consolar-se davant de las mostras d'interés y simpatia de que 'ls ha fet objecte 'l poble de Barcelona.

Per mes que sembli mentida, moltes vegadas basta una satisfacció moral per acabar de sopte ab un sufriment físich. En proba de aixó 'ls citaré un cas rigurosament històric que va passarli á un amic meu. Era pels vols de Nadal, y 'l pobre 's recargolava com una serp, víctima de un mal de ventre punxagut. Bé n'havia prés de calmants; mes no li feyan res: quan mes anava, mes patia. Pero de repent li donan una noticia inesperada: la del número que havia tret la grossa... ell tenia un dècim del bitllet afortunat, y tal impressió li produhí la noticia, que aquell dolor terrible va pararli en sech, y quan el metje, á qui havia enviat á buscar á tota pressa, 's presentá á la casa del malalt, va trobarlo ballant y abraçant á tothom.

—Vingui, aném al menjador—va dirli—he tret la grossa y ho tenim de refrescar.

Y quan al pet de las botellas de xampany al desataparse, lo líquid de color de topaci bullia dintre de las copas, exclamava:—Mes val aquí que á ca 'l apotecari ¿no es cert, Sr. Doctor?

Ab la desaparició del mal de ventre havia recobrat fins el bon humor...

Y vegin, á pesar de lo portentós del cas aquesta es l'hora que cap tractadista de la ciencia de curar ha consignat en cap llibre 'ls efectes terapéutichs de la Loteria nacional aplicada al mal de tripa.

* *

L'estar prés es una molestia, una privació, molt cert: res estima tant l'home com la llibertat. Pero quan té la conciencia tranquila y 's veu contemplat y agassatjat per las personas honradas que 'l fan objecte de las sevas atencions y simpatias... menos mal.

Sobre aquest punt puch parlar per experiencia propia. A l'any 76, quan las primeras elecciones de la restauració, per ordre del governador Villalba que volia guanyarlas á tota costa, varem ser agafats casi tots els que haviam prés á empenyo 'l no donarli aquest gust. Y á la nit varem trobarnos reunits á la sala gran del avuy derrubit convent de las Magdalenas que servia de quartelillo á la policia. Era aquell un local tan espayós com desfregat y brut: las finestras sense vidres tenian en cambi moltes escaletzas que donavan pes á un aire fret y humit. En quant á mobles no n'hi havia cap, ni una cadira coixa, ni un mal jas. De menjar, la primera nit, ni parlarne... Y á pesar de tot varem passarla deliciosament, ballant molt; pero rihent encare mes.

Y allí reunits, mentres els electors, irritats per la nostra detenció arbitraria, hi posavan el coll mes que may, nosaltres se pot dir que dirigiam l'elec-

ció, posantnos en comunicació activa y directa ab ells per medi de un seguit de cartas y volants verdaderament inflamables.

Preguntan ¿com ens ho feyam per fer arribar els nostres escrits á las sevas mans? Molt senzill: ens valiam dels mateixos polissóns encarregats de la nostra custodia. Desde 'ls primers moments varem fernos amichs.—¿Quant vos dona 'l govern?—els preguntarem.—Deu rals diaris y ab descuento—'ns respongueren.—Donchs nosaltres doném dos duros al que vulgui servirnos, portant aqueixas cartas y esquelas al séu destino.—Vingan!

Y aquí 'm complasch en consignar que aquella honrats funcionaris ens varen servir ab tanta diligencia com llealtat.

Quan lo governador Villalba que ja 's veyá perduda la partida, per haver tret de fogo ab los séus exabruptes fins als partidaris més resoltos del retrahiment, ens feu oferir 10 mil duros á condició de que retressim la candidatura de 'n Castelar, manifestantnos que si no la retiravam ens enviaria á Fernando Póo, varem respondre ab una gran riatlada.

Y al matí del diumenge—l'últim día de la elecció—quan vingué l'Aleu, á dirnos que ja estavam lliures, responguerem:

—Cá, mano. Aquí som y aquí 'ns quedém fins al vespre, quan coneguém lo resultat del escrutini.

Y n'eixirem, pero radiants de satisfacció per la gran victoria que haviam alcansat. Lo governador al posarnos presos, ens havia reunit quan mes disgregats anavam... y com que á las Magdalenas no teniam res més que fer, ens dedicarem á guanyar las tan disputadas elecciones. ¡Cuidado que 'l tal Villalba era un governador que presumia de llest, creyentse tenir una intenció de toro!... Si hagués tingut la sort de possehir una daga florentina, estich segur que ja en aquell temps, dintre del partit conservador hauria fet la pols al mateix Silvela.

* *

Algúns dels visitants dels presos del carrer de Amalia ne surten tristos, al pensar que si han de ser agafats tots els que han comés lo mateix delicté que 'ls que s'hi troban, no hi haurán prou quartos de preferencia.

Una impressió idéntica vaig experimentar l'any 70, llavors de la insurrecció de las quintas, en que 'm vegí cridat de *rejas adentro*, per motius que ara 'ls explicaré. En Gaminde y un servidor ens haviam contrapuntat. Ell me privava *La Razón* y jo sortia ab *La Sazón*: ell me prohibia *La Sazón* y jo sortia ab *La...* ¡Chitón! Fins aquí varem arribar. A l'hora menos pensada va enviar una companyia de tropa á la imprenta y á la redacció, y després de tirar las caixas enlayre y de desballestar la máquina Marinoni va emportarse'n entre filas á tots los que allí 's trobavan. Jo per casualitat no hi era, per haver sortit poch ans á buscar noticias. Pero als dos días, me cridavan per edictes.

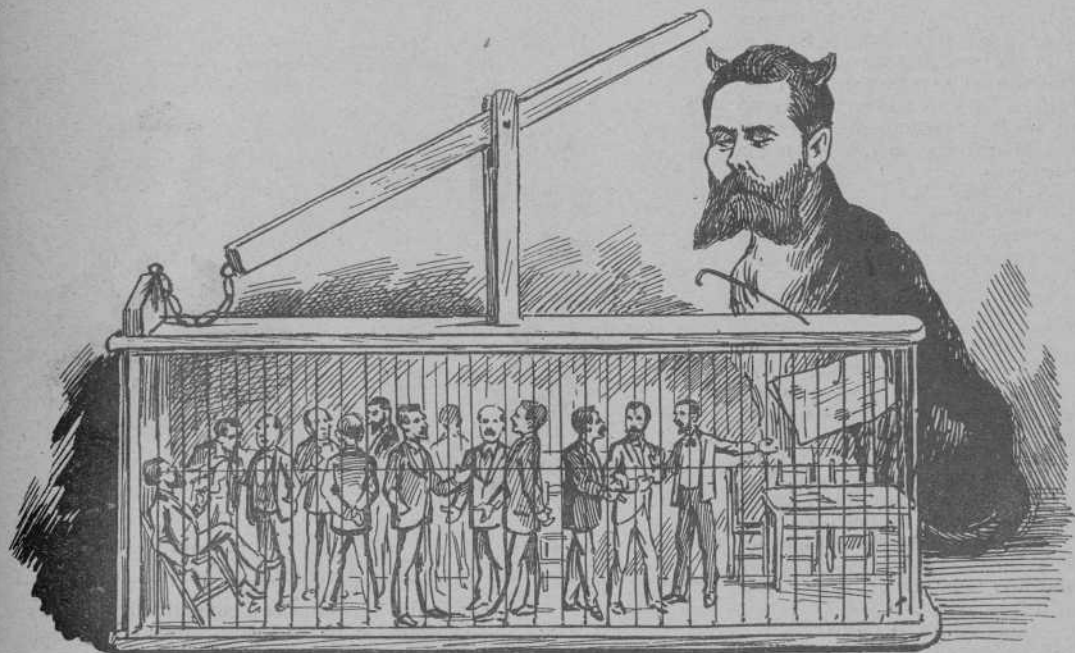
Y al pontón *Europa* vaig anarme'n ahont se trobavan presos los meus companys de glorias y fatigas. Allí vaig enterarme de lo que havian declarat: vaig veure de passada que hi estavan molt bé: tenfan bona taula y bon llit, en camarots de caoba barnissada. Y fortas ganas me vingueren de quedarme ab ells.

—No sigas tonto—'m digué en López—mes val ser auell de bosch que de gabia.

—Oh,—li vaig replicar—es que si m'agafan mes tart, ja tots els camarots poden estar ocupats, y 'm farán dormir á la bodega.

—No tingas por: veurás, aném á trobar al comandant, y li dirém que, per un si acás te guardi puesto. Aixís ho ferem; y al comandant del Pontón, qu'

NOTA DEL DÍA

Aquest es el dilema, concís, net y pelat:
ó caure á la ratera ó sometres al gat.

era un militar molt xarmanant va ferli tanta gracia la nostra prevenció, que 'm digué—Vaya Vd. tranquilo, que si le traen preso el mejor camarote será para Vd.

No es lo mal, en certs cassos, trobarse pres, per motius com acostuman á ser los polítichs, regularment honrosos.

Lo pitjor es anar á veure als presos, ab l' idea de posarse á la seva disposició, y trobarse ab que aquests, al anunciarse'ls la visita, responen á una: —Díguinli que per ell no estém visibles.

Aixó es lo que va passarli segons contan á un cert subjecte, qu' está hidròpich de una popularitat cada día mes ir'ossible. En lloch de la satisfacció que buscava va trobar una gran fregada d' orelles que li inferí una senyora desesperada, la esposa de un dels presos. Cert que mans blancas no ofenen... pero molestan.

Y quan el subjecte se 'n anava, ab las orelles calentas y las galdas sofocadas, mentres ab má nerviosa empunyava 'l pom de un bastó que no li serveix mes que per entrabancarse, es fama que murmurava entre dents:

—¡Desgracia com la méval!... Ja en lloch me volen: ni á la presó.

P. DEL O.

NOCTURN

Després de lluyta empenyada
al dia ha vensut la nit:
fosqueja... 'l sol s' ha extingit;
la darrera batallada
del toch de l' Ave Maria
remoreja ab trist accent,

mentre la transporta 'l vent
desde 'l poble á la masia.

Entre sos vasalls, la lluna
mostra 'l seu rostre somrihent,
banyant la terra d' argent
que avergonyeix la nit bruna.
Tot dorm; ja 'l fatidich brill
de la lluherna s' ovira,
y al retut dia que expira
las absoltas canta 'l grill.

Al punt de la mitja nit,
en l' altiu castell feudal
del compte de Montpaldal
s' hi observa un estrany burgit.
Pe 'ls vidres dels finestrals
y com brunsentas sagetas,
van y venen llumanetas
descubrint rostres glacials.
De prompte crits de dolor
invadeixen lo carrer,
fills d' un malvat crim potser
que omplan de tristesa 'l cor.
Per moments l' adolorida
veu de la comtessa creix...
¿potser son espós mateix,
jelós, l' haurá malferida?
Tal volta per acabar
els disgustos que pasava,
(segons pe 'l poble 's contava)
s' haurá volgut suicidar?
Per curiositat mogut,
entro al portal del castell
y á un criat ja bastant vell
pregunto:—Donchs ¿qué ha sigut?—
Y ell, contemplantme alegroy,
després de llarga estoneta
y ab maliciosa rialleta
me diu á la orella:—¡Un noy!—

QUIMET BORRELL.

Ó TOTS Ó CAP

LO

INDUSTRIALS DETINGUTS

L'acció té lloch en l'interior d'un cotxe del tranvía de Sans.

Pochs moments després d'haver emprés la marxa desde 'l *paradero* de la plassa de Sant Agustí, sento que 'l cobrador me toca.

—Dispensi,—m diu ab molta cortesia.

—¿Qué hi ha?

—El cigarro.

Creyantme que 'm demana foch per encendre, li allargo silenciosament.

—No senyor: vull dir que l'apagui.

—Hola ¿y aixó?

—Miri qué diu aquest avis.

Y m'ensenya un paper enganxat en un recó del carruatje, ahont hi llegeixo lo següent:

«Según lo prescrito en el artículo 472 de las Ordenanzas Municipales, queda prohibido fumar en el interior de los coches.»

Després d'haverme enterat del avis, arrenso las espatillas... y continúo fumant.

El cobrador:

—¿Que no ho ha llegit?

—Sí, senyor; pero ¿que vol dir que aixó va de veras?

—¡Vaya! Veji: «Según lo prescrito en el artículo 472 de las Ordenanzas Municipales...»

—Bé, las Ordenanzas Municipales!... Me sembra que no deuen tenir cap forsa.

—¡No n'han de tenir! Lo mateix que qualsevol altra lley.

—¡Ah, caramba! Aixó ja es mes serio. ¿Quina es la part de las Ordenanzas que está vigent? ¿L'article 472 no més?

—¡Tots, home, tots!

—¿N'está ben segur?

—Seguríssim. ¿Per qué ho pregunta?

—Perque... si es aixís aquest cotxe está fora de la lley. ¿Sab qué diu l'article 461 de las Ordenanzas Municipales... que vosté vol tirarme sobre 'l cigarro? Escolti: «El interior de los carruajes contendrá un quadro comprensivo de la capacidad del coche...» ¿Ahónt es aquest quadro?

—Oh! Aixó sí que... nosaltres... generalment...

—Bueno, vaja, no s'apuri. Lo que ara ha de fer al menos es obligar á baixar á tots aquests passatjers que van drets aquí al interior.

—¿Per qué haig de ferlos baixar? ¿Perque 'l molestan á vosté? ¿Que comoditats vol!

—No, amich, no: no 's tracta de comoditats. Aquests passatjers han de baixar, perque segons las Ordenanzas Municipales aquí no poden estarhi. Y si ho dupta, veji. Article 469: «Unicamente se permitirá ir de pie á los pasajeros que vayan en las plataformas, dejando ir los demás sentados...»

—Bé, aixó no passa sempre. Si ara veu tanta gent dreta, es perque es l'hora de més moviment. En cassos aixís, crech que tothom ha de pendre una mica de paciència.

—¡Cóm paciencia! ¿Qui li ha dit aixó?... En cassos aixís ¿sab lo que s'ha de fer? Obehir lo que marca l'article 465 de las Ordenanzas, que diu textualment: «Cuando la afluencia de pasajeros lo exija, las Empresas estarán obligadas á aumentar el número de carruajes hasta lo necesario, para que el

Pere Bofill.

Tomás Arana.

transporte se verifique con comodidad y holgura.»

—Ja veurá, si la gent va malament, es perque li dona la gana; nosaltres no la fem pujar pas per forsa.

—No la fan pujar, pero *la deixan pujar*, faltant obertament á lo que las Ordenanzas preceptúan.

—Veyám ¿qué es lo que preceptúan las Ordenanzas? M'agradaría saberho.

—Ara ho veurá: «En la parte exterior de los carruajes se colocarán unas tablillas en las que pueda leerse á buena distancia la palabra *lleno*, cuando estén ocupadas todas sus plazas.» ¿No está plé ara aquest cotxe? ¿Per qué no posa 'l *lleno*, donchs?

—Ay ¡qué mira prim!

—No soch jo qui hi miro; es la lley. Per cert que, ara qu'hem arribat á puesto ¿cóm ho farém per baixar sense enfangarnos?

—Ja se sab; aquí, quan plou...

—¿Y qué? ¿No es un punt de parada aixó? Pues han de tenirho net.

—¿Uy, quina feyna 'ns buscaría!

—Feyna ó no feyna, enteris de lo que cantan las Ordenanzas municipales. Article 467: «La Empresa cuidará de que el punto de parada esté constantemente limpio...»

—Pues, fill, lo qu' es respecte á aquest punt...

—Pues respecte á aquest punt y respecte als demás... fassi 'l favor de dar-me la tarjeta.

—¿Quina?

—La tarjeta de reclamacions.

—¿Jo?

—Sí senyor, vosté. ¿Tampoch sab l'article 466? Mirissel: «Todos los conductores irán provistos de unas tarjetas, en que conste el número del carruaje, que facilitarán á los pasajeros cuando éstos lo reclamen, para denunciar algún abuso ó intracción.»

Aquí 'l pobre empleat del tranvía ja ni sab qué dir ni qué fer. Jo, que no hi parat, com es natural, de fumar ni un sol moment, aprofito l'ocasió per ferli aquesta advertencia:

—Digui al que ha dictat la prohibició del fumar, qu'en aquest punt té rahó; pero advertéixili que si vol recordarse d'un article, s'ha de recordar també dels altres. Fixarse en el 472, y olvidarse del 461,

CONFLICTE ECONÓMICH

ACTUALMENT EN LA PRESÓ DE BARCELONA

Francisco Llopart.

Eusebi Aguilera.

Joan Vidal.

del 465, del 466, del 467, del 468 y del 469, es convertir la ley en un embut. Si uns articles de las Ordenansas no valen, els altres tampoch han de valguer. O tots ó cap.—

Y baixo del cotxe, enviant delicadament al cobrador, com á despedida, una bona glopada de tum.

A. MARCH.

DIDAS!

De tots los mals que á un pare de familia li poden venir, cap n' hi ha de tant gros, com el que tingui de donar una criatura á dida.

Es la calamitat major que li pot caure á sobre.

No es que jo vulgui criticar, ni molt menos, aquesta fins á cert punt, respectable institució de donas, que 's dedican á la nutrició *lacte* de la canalla....

¡Jo me 'n guardaré prou!

La meva educació, no 'm permet faltar á ningú; y molt menos al *bello sexo*; per més que las didas, me sembla que no hi hauran de perteneixer á n' aquest sexo.

Pero, no hi puch fer més.

En tractantse de didas, faig com els rius; me surto de mare, y de... ¡tota la familia!

Jo ja sé, qu' en totas las cosas hi ha excepcions, y que aquestas, tampoch poden faltar ab las didas; de no ser aixís, en Pitarra no hauria escrit aquell celebrat drama, quina protagonista, es una d' aquestas donas.

¡Pero es tant lo que vá escamarme la que 'm va mitj criar al meu noy, que francament; abomino de

Fernando Anglés.

E. López Gómez.

totas las didas, ¡y de qui vá inventá 'l didatge y tot!

Fassin el favor d' enterarse de lo que en va costar la tal dida, y díguinme si tinch rahó ó no, d' exclamar-me.

Salvo alguns petits detalls, los hi contaré tot lo gasto qu' en sis tristos mesos m' ocasioná la lactancia del meu fill.

¡Esgarrifinse!...

JANER

Ptas.

Import del viatge (ida y vuelta) que la dida y el didot van fer desde Vilasosa á Barcelona ab motiu de venirme á felicitar pel meu sant. 17'50

Regalo de un tapabocas pel didot. 21

FEBRER

L' home de la dida cau malalt, y m' enmat-

llevan deu duros, que encare no hi cobrat, ni crech cobrarlos may. 50

MARS

A Vilasosa 's desrolla la verola y 'ls didos resolen vení á passar una temporada á casa, fins que hagi passat aquella marfuga. Manutenció y diferents gastos per obsequiarlos. 201

ABRIL

La dida y el didot han marxat á Vilasosa, pagant com es de suposar lo viatge, la meva butxaca. 8'25

Al noy li surt la primera dent, y... ¡apa, tornemhi! un altre regalet per la dida, consistent en un corte de vestit que 'm costa. 13

MAIG

Lo fill de la dida cau soldat. Sa mare té un gros trastorn perquè li faltan 75 duros per acabar de pagarli la quinta. Diu que si 'l seu fill ha d' anar á servir, ella 's morirá de pena, y 'l meu noy quedarà sense dida, per qual motiu 'm veig obligat á desferme de las. 375

ab la condició de que me las tornarán aixís que puguin.

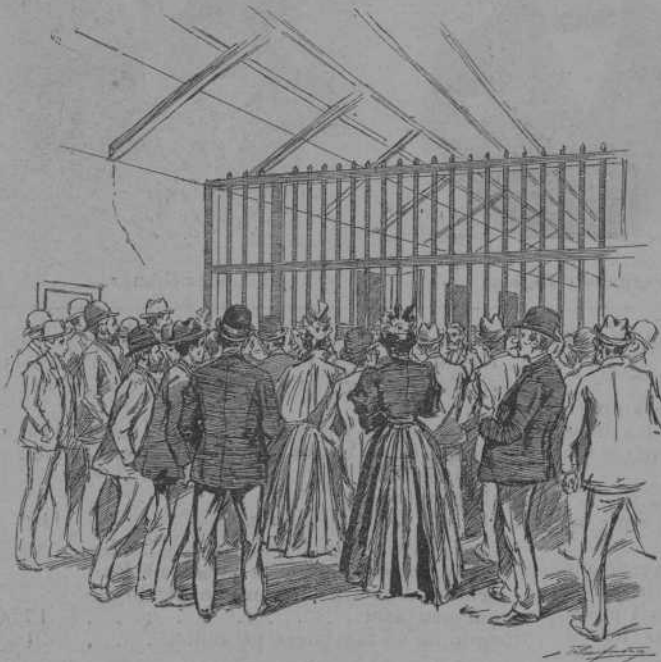
JUNY

L' home de la dida no té feyna, y 'm demana per favor que 'l coluqui de cobrador á una casa de comers, mediant fiança de. 500

Sis mesadas á rahó de 8 duros. 360

TOTAL PTAS. 1345'75

ACTUALITATS

La presó de Barcelona, á l' hora de comunicació.

EPILECH

Lo didot va perdre una cartera que contenia valors, y per lo tant, jo vaig perdre la fiança.

La dida, en pago dels favors que 'm devia... 's va fé *embrassada*; y jo vaig buscar una vaca perquè m' acabés de criar al noy.

Per ara, veig que 'm surt més barato la vaca que la dida; y en lo demés, de l' una á l' altra no crech que hi vagi gayre diferencia.

LLUIS G. SALVADOR.

¡BEN VINGUT SIÁS, CYRANO DE BERGERAC!

(Sonet... ab nas)

¡Salut, salut, Cyrano! Ja tinch ga-
de veure com lluheixes las mele-
sentir vull l' alegria de tas pe-
y veure com conquistas las *barbia*.

Vull veure lo teu nas ab que engala-
ton fisich, tan *simpátich* per las ne-
vull véure't cautivat per las cade-
del amor d' un *cadet* á qui tú ma-

Tinch ganas d' escoltarte com rondi-
tinch ganas de sentir com enraho-
tinch ganas de aplaudir tas gracias fi-
vull riure d' aquests *vistes* que prego-
y un cop embabiecat ab tas doctri-
vull véure't llorejat.... ¡plé de coro-

NAS

SALVADOR BONAVÍA.

LLIBRES

ANIMA.—Poesías inéditas de *Manel Marianel-lo*.—Si sorpresa 'ns produhi lo volúm *Lluhernas*, ab lo qual l' autor se guanya un llech tan distingit dintre del esbart dels poetes catalans, no menos agrado 'ns ha causat l' aparició de aquest nou aplech de versos, no gens inferior á l' altre.

Lo Sr. Marianel-lo te ingeni, sentiment y en moltas ocasions verdadera originalitat. Es un poeta essencialment modern per los assumptos de la majoria de sas composicions y per la forma ab que 's desrolla. La seva resolució en embestirlos, la facilitat ab que 's arrodoneix, y un vigor y una nerviositat especials que disculpan certas incorreccions de llenguatge, li donan un sello personal sumament característich.

Al impuls de la inspiració propia, raras vegadas imita á ningú. Es ell sempre. Y aquesta qualitat distintiva fa son major elogi.

Ab *Anima* 'ns obra 'l seu esperit. Divideix la colecció en tres parts: *Alegorias*, *Passionals* y *Sensacions*. De las primeras n' hi ha algunas de superiors. Entre las segonas també se 'n destacan, encare qu' en menor número, per exagarar l' autor en una que altra la nota erótica, mes de cap que de cor. Las últimas son en nostre concepte las mes notables, las mes sinceras, las mes acomodadas á la especial idiosincracia del poeta.

Entre 'l conjunt de las 76 composicions, ben segur que n' podriam extraure'n un parell de dotzenas, cada una de las quals bastaria pera fer la reputació de un escriptor de primera forsa. Bé valen infinitament més que moltíssimas que tenen la sort de veure's premiadas en los certámens.

Com una mostra, aquí 'n van una de cada secció:

XIII (*Alegorias*)

Pedra sobre pedra se va alsant la casa,

s' aixeca alterosa de la terra rasa,
com si l' empenyessin davall del terror;
la mola sapada
dels viandants delecta la mirada
y es l' orgull y la joya del carrer.

¡Quin bó al esguart dona quan está coberta!
Fini sa creixensa; el Vent la desperta;
la senyera roja flameja en son front
y diu-li enardida:
—,T' han coronat sense costá una vida,
filla del Sant Treball, gosa del mon!

Las casas ja vellas del carrer:—¡Germana!
li diuben á l' hora—¡qué n' ets de galana!
¡quin bé de Deu mostres de joyells polits!
Ab quánta armonía
ens partirem la llum del Sol del día,
y la blanca celistia de las nits!....—

¡Mireula la casa, mireula! ¡Egotista!
Tant sols parla d' ella, y treu á la vista
muntants y cornisas, balcones y esgrafiats;
y en la fosca ploran
els fonaments que la claror anyoran.
Son els imprescindibles y son els oblidats!....

¿Se pot donar una alegoria social mes justa y ben endevinalada?

VII (Passionals)

Sortim de brasset,—sortim reyna meva,
perque vegi 'l mon—quel' aliansa es feta.

El día es placent,—els carrers alegres:
somriuen als dos—balcons y finestras
y fins l' empedrat—groguench, espurneja.

¡Qué nets els carrers!—¡qn' amplas las aceras!
Els aparadors—als caminants temptan,
ab son devassall—de variats objectes.

¡Quánt alegrement—lo cor me bategal!
Mos somnis daurats—altre cop floreixen,
floreixen gentils—en la cara teva
en tos negres ulls,—en ton cabell negre,
en ton front ayrós,—en ta boca fresca,
en ton pit gemat,—en ta veu de brescas.

¿Veus la multitut?—pel carrer se 'n entra
y 'ls seus colorays—rumbejant, fresseja.
¿Veus la multitut?—afanyosa 'ns cerca
ab son burbulleig—incessant d' abellas.

Pénja't al meu bras—y amorosa estrénya'm;
pel mitj del carrer—avansém depressa,
deixemnos gronxar—sense resistencia
en l' onám mogut—d' eixa mar vivent!

Es l' Humanitat—que amorosa 'ns bressa,
pas ens obra á pler—y 'ns atrau contenta.
A son dols escalf—y á son ferm estrényer,
parlém baix, baixet—de la nit vivent!

¡Quina expansió mes pura, mes viva, mes ben colocada
entre 'l bellugueig de la multitut!

XVIII (Sensacions)

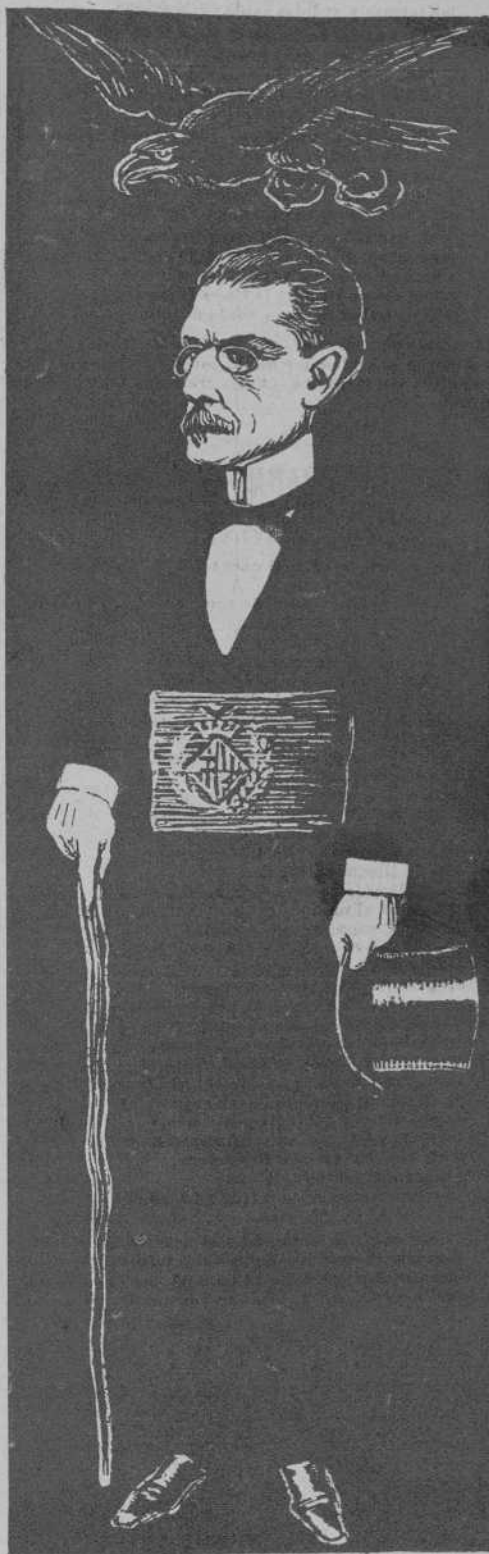
La ciutat inmensa n' es cosmopolita
y en sa atapahida boja multitut
de diverses rasses l' esperit palpita
y en la noble llynta del Progrés s' agita
al compás harmónich del frisós trahut.

L' indigena Patria, plora desterrada
y viu al defora de la gran ciutat;
la ciutat, la vida passa atrafegada,
viu la gent en ella pels quefers fermada
com per la cadena l' ós domesticat.

L' indigena Patria viu en l' alta serra,
en els torrents fondos, en els prats florits,
en els rius que corran, en l' aixuta terra,
en els murs que tenen esboranchs de guerra,
en las ossamentas dels castells destruhits.

La Patria, ¡la Patria! viu á la montanya
plena de llegendas y de tradicions,
y que vibra sempre com un' arpa estranya

TIPOS IMPOPULARS

El Mala-sombra.

pera qui sab traure de sa fonda entranya
las fermas y ardidas santas vibracions.

¡La Patria! La canta la sapada alsina
que sa immensa copa gronxa airoament,
el blat que á la calda del mitj-jorn s' inclina,
l' arcada del temple negre de patina,
la vella masia que fá cara al vent.

¡Y que bé 'm vindria rebre l' alienada
de la bona Patria qu' en sort m' ha tocat!
¡Y que bé 'm vindria rebre l' encaixada
de la gent de fora, de la gent honrada
qu' encare no corca l' ambient de ciutat!

¡Y que bé 'm vindria respirar sa essencia,
saturarme d' ella, rabejarhi 'l cor:
aixecarli un soli dintre ma conciencia
y com tot apóstol de la Gaya Ciencia
posarli en ma lira una corda d' or!

Aquestas composicions que acabém de transcriure creyém donarán una idea del mérit del nou volúm del senyor Marianel-lo, poeta que ha fet una creixensa tan rápida com robusta.

RATA SABIA.

LA LLEOPARDA Y 'L MILÁ

FAULA

Lluytan, no sé si al camp ó bé á la vinya,
los aucells de rapinya
y 'ls mamífers vehins de certa terra,
aquesta, poch avesats á fer la guerra,
foren al fi enrotllats
y en una cova fosca engarjolats.

Un milá que de llest se las pegava,
si bé es cert que may ni una n' encertava,
volgent de diplomacia dá una proba,
s' arribá tot volant fins á la cova
y encarantse de dret ab el lleopart
ab ayre de condol y de pesar,
(que á la llegua 's notava qu' era farsa)
pretengué ab gran frescura sincerarse,
fent veure que sentia
tot alló que ab las bestias succehia.
Mes la lleoparda brava,
que pels vols de la cova 's passejava,
al escoltá al milá

no pogué contenirse y li cridá:

—¿Qué vens aquí á pintarnos la cigonya?
¿No te 'n donas vergonya,
després d' havé ajudat á engarjolarlos,
de veni á fé 'l nyáu nyáu per consolarlos?
Cocodrilo ridícul, ánech mut,
saltimbanquis dels ayres, testarut,
¿vols que 't digui una cosa?
Toca 'l dos ben aviat, que aquí hi fas nosa
y, encare que femella, soch capás
de plomarte y deixarte sense nas.»

L' aucellet, que ab tal huésped no contava,
sentí que son valor li flaquejava,
y olorant l' estofat,
va torná á empendre 'l vol, tot arronsat.

¡Apreneu, oh milans! La hipocresia
té quiebras molt freqüents avuy en dia.
Los que 's creguin que al món no més hi ha farda,
que 's recordin del cas de la Lleoparda.

MATÍAS BONAFÉ.

PRINCIPAL

Lo drama de Mürger «La Bohemia» conta ja més de 50 anys de fetxa, y á pesar de tot no s' havia representat

may, que jo sápig, á Barcelona. L' haverho sigut se deu indubtablement á la ópera de 'n Paccini. Se tracta, donchs, de una resurrecció realitzada per medi de la música Los traductors Srs. Jordá y Utrillo han esmersat be 'l temps, donant ab la seva versió una idea perfecta del original.

La producció ofereix un dels aspectes més interessants de la vida literaria y artística de París, mitj sigle enrera: los bohemis ab sas miserias y ab sas alegrias, ab sas passions juvenils y ab sas lleugeresas omplan tota l' obra, una obra encare avuy fresca y palpitant, espiritual sempre y á ratos verament commovedora. Hi ha en ella molta naturalesa viva y una extraordinaria riquesa de matisos.

Dos escenas capitals, la del oncle de Rodolfo ab Mimí y la de la mort de aquesta, sembla talment que 'n Dumas fill hagué de tenirlas en compte al escriure son famós drama «La Dama de las Camelias».

Lo públich seguí ab interés los cinch actes en que La Bohemia, está dividida, y escoltá ab molt agrado todas las escenas espurnejants de sprit, lo qual demostra que per més anys que passin, lo que val s' imposa.

L' execució, algún tant insegura la nit del estreno, no duptém que millorarà en las successivas representacions, cas que aquestas se repeteixia molt, com es d' esperar, si 'l públich no 's descuyda de acudir al teatro, ara que té ocasió de saborejar una producció en tots conceptes amena y agradable.

LICEO

Arribo tart per donar compte de la inauguració de la temporada ab l' extensió deguda. Aixís, donchs, ab permis de vostés, ho deixarém pera la senmana próxima.

ROMEA

Cap novedat.

S' anuncia, empero, 'l próxim estreno del drama en tres actes *La res. losa*, original del Sr. Iglesias.

ELDORADO

Lo sainete líric *Los flamencos*, llibre del Sr. Sánchez Pastor, música dels mestres Torregrossa y Vallverde fill, es una de aquellas obras que, segons sembla, 's proposan ridiculitzar un vici, al mateix temps que procuran afalagar al públich, fomentantlo. Aixís, per exemple, destrueix per complert l' aparent propòsit del autor, aquell coro de xulas que al venir delstors, cantan y ballan, com ho farian si 's tractés d' enaltir lo flamenquisme.

D' aixó 'n resulta que la sátira que ha donat origen á la producció aparegui tan sols á intermitencias, y que per aquest motiu no tinga cap alcans. Es, donchs, una obra més per entretenir al espectador sense reparar en medis.

Hi ha en ella alguns tipos ben apuntats, y escenas d' efecte com las del café cantant.

En cambi, 'l desenllás vé soptat y sense justificació que ' aboni. Quan al autor li sembla bé, 'l protagonista y la seva familia 's deixan de flamenquismes, entrant en la vida regular y ordenada, sense cap impuls que 'ls mogui á canviar de gustos, tan sols per la rahó del perque sí.

Aquesta falta fá que l' obra que á trossos es agradable, acabi de una manera bastant freda.

L' empresa de *Eldorado*, anuncia lo próxim estreno de una nova sarsuela titulada *La Preciosilla*, ab música del mestre Vives.

En los demás teatros no 's registra cap altre estreno.

N. N. N.

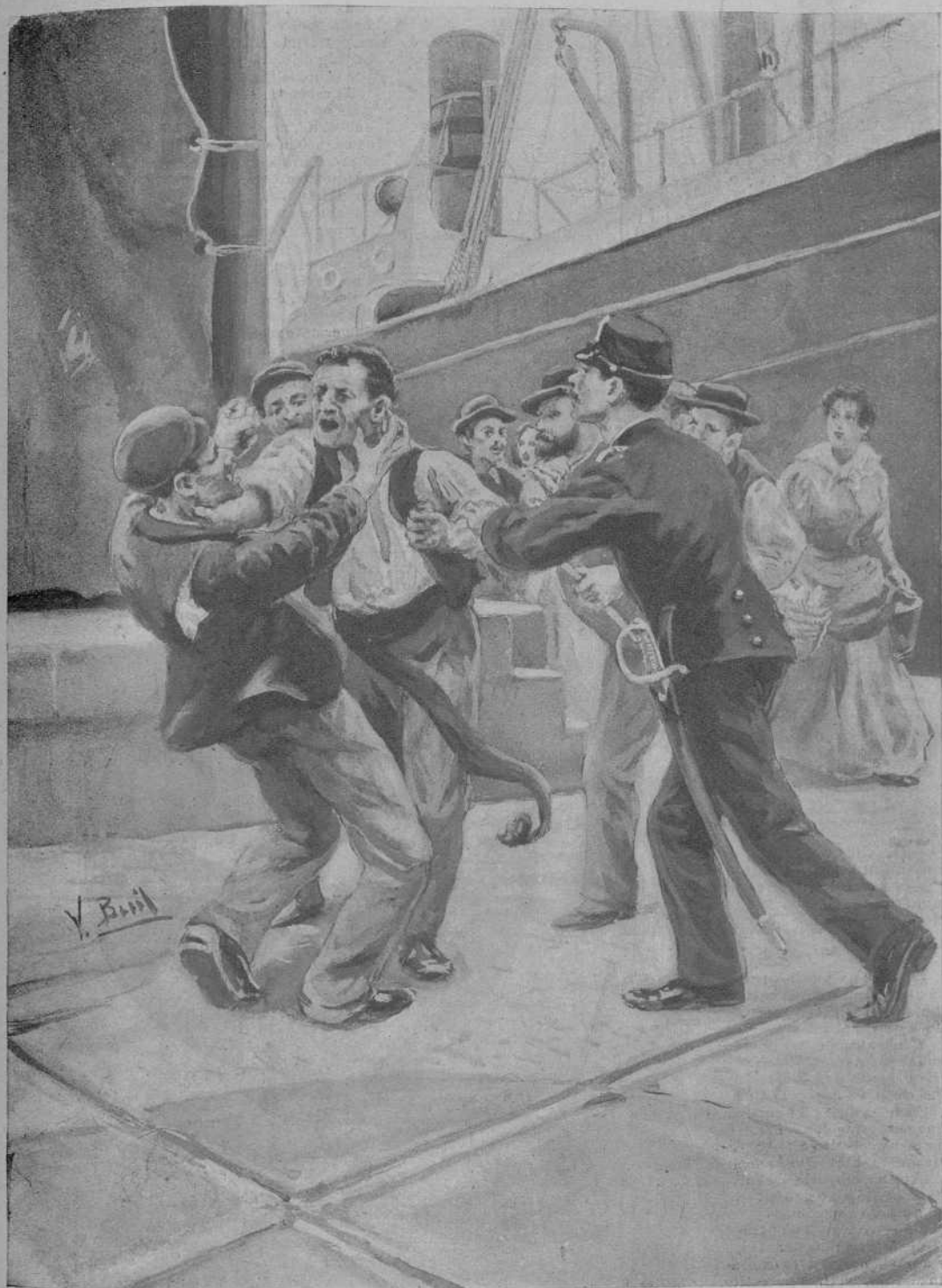
A UN BENEYT QUE 'M PERSEGUEIX

No sé quants cops m' hi trobat
las faldillas estripadas,
per las moltas trepitjadas
que, seguintme, m' ha donat.

Y aixó, no está mica bé.
¡Y no hi torni! O del contrari,
juro que al apotecari
li tinch de donar que fé.

Jo ja sé la causa oculta,
y es per 'xó que no ho consento;
y si continúa fentho,
li faré pagar la multa.

AL CONGRÉS DE LA RIBA (per V. BUIL.)

Final d'una discussió.

À LAS 12

—Tant bé que s'hi dormia al cafè! Ara té, a mitja nit, àlstat y vesten á casa!...

—¿Es dir que de las dotze en amunt no 's pot menjar?
—No señor: si acaso has d'anar á menchar á tu hogar domèstic.

¿Perque no 't vull estimá té de esquinsarme la roba?
Ab aquestas armes, jove, poca gloria alcansará.
Y 'n traurá per tot profit aquesta frasse oportuna:
¡Entórnissin á la lluna que aixó que veu es lo llit!
¡Donchs qué! ¿S figura macaco que per ferme doná 'l sí no mes necessita di:
«¡Contéplim! ¡Que 'n soch de maco!»
¡Ah, no senyor! ¡S' equivocá!
Es menesté algo genial;
un aivarop especial,
que no es aivarop de boca,
que á las ánimas exalta,
y á n' els nervis tots excita un... vaja, en fi, 's necessita tot lo que á vosté li falta.¡
Jo ja ho veig. Va veurem jove y creyent, en conseqüència,

que 'm faltaria experiència,
's va di: «aixó es peix al cove»
y 'm vá atacar de tal modo,
que ni 's pot sufrir per cástich:
cada paraula, era un fástich;
cada frase, un incomodo,
hasta que, veyent que anava en crescendo aquell mareig;
lo vaig etjegá á passeig per veure si ho acabava.

Al rebre tal embestida,
gens no m' hauria sorprés que vosté, no atenet res,
se bagnés mort tot desseguida:
pró confesso ingénuament que no comprench la rahó que l' impulsa á ferme aixó ab tant poch enteniment y per cosas tant senzillas, ó jo no hi entench futil-la.
¡Home, prengui un xich de til-la, y no 'm toqui las faldillas!
Entéa ja, donchs, com li esplico que jo may podré estimarlo, em permeto aconsellarlo perque deixi de fe 'l mico.
Si, home, no hi torni més ab sa práctica incivil, y jo hi guanyaré de fil, y vosté no hi perdrá res, ¡puig si, enfátich, en mal' hora desprecia 'l méu consell, potsé 'l fassi torná vell aquesta humil servidora

LLUISETA DEL CASTELL.

ARTISTAS DE CIRCO

Grupo de familia.

Ja ha fugit del Saló de Cent perquè deu haver comprés que per ell y 'ls seus acólits es massa gran y massa gloriós; per mes que 's vulgan tenir los ulls oberts hi ha recorts que fan pampallugas.

Las sessions (ó lo que sigan) van ara á celebrarlas al Saló del Consistori nou, y es de creure que seguint aquesta marxa acabarán per tenirlas en qualsevol requartet de la Casa Gran; perquè empenyats en ferho tot al revés, fins els refráns cap-giran, y lo qu'ells deuen pensar, dats los tráfechs que portan entre mans: «Quants *menos* serém, mes riurém.»

Pero han de pensar que aixó del riure va estonas; que molts cops de las riallas ne venen p'orallas, y que, com diuen els francesos: «*Bien rírd qui rírd le dernier.*»

En la sessió de la senmana passada jo 'm creya que hasta tindria un atach de nervis, al veure que alguns dels séus companys, ab motiu dels successos per qu' estóm atravessant, volían donar una nota aguda, y ell s' empenyava en donarla opaca y sorda.

A tal efecte va atropellar lo dret de preloció que corresponia als firmants de una proposició, fentne discutir previament un' altra que tenia tots els visos de pastel.

Durant tota la sessió, la tarima presidencial va convertirse per ell en una especie de picota. ¡Y quinas ganyotas feya, quan tot descompassat tocava la campaneta!

Observació de un periodista:—Ja no era gayre guapo; pero ab unas quantas sessions tan mogudas com aquesta, 's tornarà mes lleig que... un pensament de 'n Dato.

Si arriba á durar fins á Corpus—lo qual me sembla bastant difícil—no anirà á la professó, encare que 'l bisbe s' hi empenyi.

Escoltin: ¿per qué te de anarhi, si la professó li va per dintre?

Res... Res... La *professó* per dintre, y las *trampas* á casa.

Quan aquell periodista de Madrid va confessarlo, no va dir la veritat, al manifestarli qu' ell procurarà armonisar lo regionalisme ab l' amor á la patria espanyola.

No es cert. Lo qu' ell procurarà principalment—parlant en *plata*—serà armonisar lo desempeñyo de l' arcaldia ab los interessos de la empresa del ferro-carril de Fransa.

Aquest, aquest es el séu *terreno*... Els *terrenos* de l' estació y tot lo demés, romansos!

Molt visitat s' ha vist aquests días lo *Círcul Artístich* ab motiu de la exhibició de *crissantemas* que en lo séu local de la Gran Vía ha organísat lo soci d' aquella Societat y conegut floricultor, senyor Piera.

Duptém que may s' hagués reunit un aplech de plantas d' aquest género tan rich y tan extens. Lo conjunt d' aquellas hermosas flors, celebradas avuy per la moda, ofereix un bellíssim cop de vista: l' exámen detingut de sos variats exemplars encanta y causa verdadera admiració.

En lo Saló de pinturas del mateix *círcul* hi hem

vist un retrato, degut al pinzell del Sr. Torrescasana, que acredita una vegada més las especials aptituts d' aquest reputat artista.

Diálech de actualitat, cassat al vol.

—¿Qué me'n dius de aixó del concert económic?

—Que fins ara no passa de ser un *concert* de piano. ¡Prou el pianista Paco hi passeja las mans, tocant totas las teclas!

—¿Y qué 'n resulta al cap-de-vall?

—Qué vols que 'n resulti? Que quantas més teclas toca, mes desafina.

Los tarragoníns están irritats porque la Direcció general de no sé quin ram, va demanar uns preciosos Códices de la Biblioteca de aquella provincia, y ara que 'ls hi reclamèn, se nega á restituhirlos.

DE LA CULLITA DEL TRANSVAAL

Un inglés plé de bolets.

ACTUALITATS

Dimars, 7 de Novembre. — Arribada de la Comissió Catalana, tornant de Madrid.

Ab motiu de aixó la Diputació ha prés l' acort de sellar la Biblioteca.

Vaja que ab la gana que mostran els de Madrid tan bon punt descubreixen un tresor, encare que siga bibliogràfic, semblan inglesos, que prenen als provincians per boers.

¡Y después se queixarán si als boers se 'ns posa la mosca al nas!

No tot han de ser tristesas.

Dos cataláns, cada un per la seva part, acaban de obtenir al extranger un senyalat triunfo.

Un d' ells, el jove mestre Antón Ribera, que ha dirigit á Bayreuth, bressol del wagnerisme, un concert, ab un éxit extraordinari. La premsa fa d' ell els mes calurosos elogis.

L' altre, en Russinyol que ha fet á París una interessant exhibició de quadros, tota ella de *jardíns d' Espanya*. Segons noticias l' exposició Russinyol ha prés las proporcions de un gran aconteixement artístich.

Y ara que hi som, afegim'hi un altre: 'l concertista Manent que té embabiecats als berlinesos ab los primors de son màgich violí y ab las pessas de concert originals que 'ls dona á conèixer, revelant-se un genial compositor. Res ho proba tant com la pressa que 's dona á publicarlas una de las casas editorials més importants de aquell país. Y lo mes afalagador per nosaltres es que la majoria de aqueixas composicions tenen el sello de la música catalana.

Ja veuen com sense necessitat d' enviar al extranger toreros de calsas cenyidas, quèta al clatell

y sombrero cordobés, els artistes cataláns s' encarregan de posar en lo lloch degut el bon nom d' Espanya.

Confesso que 'm va connoure 'l bisbe Morgades ab sos propòsits de restaurar las iglesias que s' enyorran, las rectorías que amenassan ruína y en fi tots els edificis de carácter religiós que ha trobat molt descuidats en l' opulenta diócesis de Barcelona.

Ell mateix diu que á la de Vich, ho ha deixat tot en regla: las iglesias y las rectorías.

Lo qual vol dir:—Ara entro jo... y prompte s' ha de veure la diferencia que hi haurá entre 'l meu pontificat y 'l del meu antecessor.

En pau podrà descansar D. Jaume; pero se 'm figura que aquests cops de báculo assestats á la memoria de un difunt, no tenen res de caritatius.

Fan mal els industrials presos en protestar dels conceptes vertits per D. Manuel Girona, respecte á la quèstió barcelonina.

Y dich que fan mal porque D. Manuel es ja molt vell, y si comensan á xiularli las orellas pel mal que d' ell se diga, el pobre corra gran perill de tornarse sort.

¿Y 'l dia que sordeji, com s' ho arreglará per dedicarse com fins ara á la cassera de negocis?

Lo Doctor Torres y Bages ha publicat la seva pastoral d' entrada en los idiomas castellá y catalá. Vels'hi aquí un bisbe que no 's vol comprometre,

y per aixó encén un ciri á Sant Jordi y un altre al Drach.

—Ay ay ¿desde quan s' ha cambiat el nom?—li preguntavan á un industrial.

—Desde que he comprés la necessitat de fer economías— va respondre.—Avants me firmava *A. Amorós*, y avuy *A. Morós*. Aixís m' estalvio una lletra.

La companyia de ómnibus *La Catalana* acaba d' establir un nou servey desde la Plassa del Teatro al monument á Clavé. Preu, cinch céntims. Aixó es entendre las necessitats del públich, y apresurarse á satisfacerlas.

Jo crech que 'ls sabatés acabarán per entaular una demanda de danys y perjudicis contra en Quimet Casals. Perque ab uns trajectes tan llarchs y á cinch céntims ¿quí será tan tonto que gastí calsat anant á peu?

Aixó tenfam escrit, quan hem sabut que l' Ajuntament ha fet retirar los carruatjes, á pesar de haver donat permís previament perque circuessin.

¿Será que algú li haurá fet adonar que ab la baratura dels 5 céntims, els barcelonins s' avesarian á anar sempre en cotxe y perdrian la salut per falta d' exercir?

Ab l' obertura del Teatro del Liceo es quan s' han de posar mes de relleu las conseqüencias de fer tancar los cafés y 'ls restaurants á las dotze de la nit.

Aquest dia ho deya una dama de l' aristocracia: —Com se 'ns *quita* 'l medi de fer una mica de ressozó, al sortir del teatro, casi no tindrem mes remey que anar al Liceo ab un llonguet y una sardina escabechada.

Ara sí que podem dir:—Adeu per sempre aromátichs puros de l' Habana!

Perque es el fet que un sindicat de capitalistes yankees ha adquirit las fábricas principals, ab l' idea de fer un gran negoci barrejant ab lo deliciós taba-

ENTRE AMICHS

—Y donchs, Manela ¿se venden gayres castañas?
—¿Cái Jo crech que la gent está més per donarne que no per comprarne.

LOS CATUFOLS DE D. MANUEL

Veyent que no 's fa cas de lo que ha dit,
¿se 'n torna al lliit!

co de la Vuelta de Abajo, la fulla asquerosa que 's produheix als Estats Units y donantlo al mercat ab las mateixas marcas que tenia aquell quan era pur.

Unicament per aixó las potencias europeas no havian de permetre—quan era encare temps d' evita-rho—que 'ls yankees fiquessin la pota en los assumptos de Cuba. En lo peccat que van cometre 'ls diplomátichs trobaran la penitencia.

¿Quín pensament lluminós han de concebir aquests quan privats dels embrigadors perfums dels cigarrros de l' Habana, 's vejan condemnats al régimen forsós dels escanya pits?

Tota aquella caterva de pobres forasters que 'l Doctor Robert va expulsar de Barcelona, van tornant dels séus pobles y prenent de nou els carrers de la ciutat, per camp de las sevas operacions.

Ja 'ls tenim de nou al damunt nostre parant la má, entonant fastidiosas salmodias, entortolligant-se 'ns per las camas.

No 's podrá dir, donchs, que no hi haja qui aplaudeixi ab entussiasme 'l nombrament del Sr. Milá y Pi.

Si continúa fent els ul's grossos, respecte als articles de las ordenansas que prohibeixen la mendicitat, es fácil que obtingui 'l titul de *Padre de los pobres*, en compensació de haver sigut el *Padre de los obligacionistas del F.-C. de Fransa*.

En un anunci que s' ha repartit profusament dintre dels periódichs s' hi llegeix:

- CRUCIFIJOS de todos tamaños, clases y precios.
- IMÁGENES DEL NIÑO JESÚS.
- IMÁGENES DE LA VIRGEN, en todas sus advocaciones.

UNA ELEGANCIA

—Vaja, no tinch paciència per esperar més: tant si fa fret com no, jo 'm comenso á posar pells.

»IMÁGENES DE TODOS LOS SANTOS.

»Los hay ó se construyen en todas dimensiones, y precios, de los más ECONÓMICOS y BARATOS, á las clases más artísticas. Modelos especiales de la casa.»

¿No es veritat que un tot se conmov al enterarse de la existencia de una industria tan... celestial?

Per interessar als devots, compradors de imatges, falta afegir al anunci, que á major preu correspondran sempre majors y mes portentosos miracles.

Encare que aixó, de fixo, no faltará qui s'encarregui de propagarho, desde 'l moment que 'l industrial, seguint la corrent del dia, consignava en l'anunci lo següent:

»Ventas al por mayor y menor.

»Expedición á provincias y Extranjero.

»Condiciones especiales á los Rdos. Párrocos y Comunidades Religiosas.»

Apa, donchs, corredors, espavilarse... y á fer forsa Crucifijos!

Al Chatelet de Paris s' acaba d' estrenar ab éxit extraordinari un' obra de gran espectacle basada en las aventuras de *Robinson Crusóe*. Sembla extrany que l' assumpto que com tothom sab recau en l' aïlament de un home perdut en una isla deserta, se

puga prestar á un desarrollo extens, variat é interessant.

Y no obstant, los autores se n' han sortit admirablement, combinant un verdader melodrama, plé de incidents extraordinaris que se 'n emportan al espectador. Hi ha un naufragi, un abordatge y una escena mímica de un efecte de riqueza y esplendides, com pocas se 'n hajan vist sobre l' escena. Representa 'l somni de *Robinson*.

Hi ha además tipos molt graciosos y xistes molt ben trobats. Aquí 'n va un per mostra. Quan *Madame Robinson* se disposa á anar á l' isla deserta en busca del seu marit.—Es inútil, senyora—li diu el traïdor.—Els caníbals se l' han menjat.

Y ella respón:—No hi fa res, anemhi: potsé encare n' haurán deixat una miqueta.

QUENTOS

Un professor de filosofia está perorant, y sosté 'l següent principi:

—La causa es sempre anterior al efecte... En cap circumstancia la causa pot seguir al efecte... Sempre es l' efecte qui segueix á la causa.

Un dels oyents demana la paraula, y diu:

—Dispensi, senyor mestre, pero crech que no sempre succeheix aixís. Avuy, per no anar més lluny, hi assistit al enterro de una meva tia y per cert que també hi venia 'l metje que la visité, el qual molt tranquil marxava darrera del férretre barrejat ab lo

dol. Vegi, donchs, com á lo menos en aquest cas, la causa seguía al efecte.

Un home desgraciad destogava 'ls seus pesars en la confiança de un íntim amic.

—¡Pobre Llorens!...—deya:—Va morir del tifus, y jo 'l ploraré tota la vida.

—No 'm creya que te l' estimessis tant... Devíau ser molt amichs.

—No, ca; no es per amistat per lo que 'l ploro, sino per la mala idea que vaig tenir de casarme ab la seva viuda.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*A-na-gra-ma.*
- 2.ª Id.—*To-re-ro.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Sever—Revés*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*D. Juan Tenorio.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Com més humil un es, milló.*

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

A. López Robert, impresor, Asalto, 68.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

ALS NOSTRES LECTORS

—:o:—

Está acabantse la
impressió del

ESQUELLA DE LA TORRATXA pera 1900

Lo próxim ALMANACH de LA ESQUELLA apareixerá ab

REFORMAS EXTRAORDINARIAS

que cridarán poderosament l'atenció.

BELLÍSSIMA CUBERTA EN COLORS,

tirada per un nou procediment, qu' está destinat á produhir una revolució en la impressió cromo-ti-pográfica.

LOS DOTZE MESOS EN COLORS,

y otras novedades que oportunament anirém detallant.

Recomaném a ls Sres. Corresponsals lo prompte envió de la nota de **pedido**, á ff de facilitar lo treball de la Administració y evitar pressas d' última hora.

DICCIONARIO

DE LA

LENGUA CASTELLANA

DE LA REAL ACADEMIA ESPAÑOLA

NUEVA EDICIÓN

Un tomo casi foleo encuadernado, Ptas. 30.

NOVA

del notable escritor

ANIMA

Manel Marinel-lo

Un tomo 8.º Ptas. 2.

ALMANAQUE BAILLY BAILLIERE

Ó SEA

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR DE LA VIDA PRÁCTICA

Todo el que haya comprado el Almanaque Bailly Bailliere para 1900 antes del 20 de Diciembre de 1899, tiene derecho á una participaci6n en el billete entero

Núm. 12,880

de la lotería nacional, cuyo sorteo se ha de celebrar en Madrid el 23 de Diciembre de 1899.

Precio del Almanaque

En rústica. . . . Ptas. 1'50 | Encuadernado. . . . Ptas. 2.

EL INGLÉS SIN MAESTRO

EN

20 lecciones

Con la pronunciaci6n figurada

Por una sociedad de Profesores Americanos

Un tomo en 8.º Ptas. 3.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu6 ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, no remetent ademés 1 ral pel certificat. Als corresponsals de lacasa, se 'ls otorgan rebaixas.

INGLATERRA CONTRA 'L TRANSVAAL

La despedida del soldat.

(D' una ilustració anglesa)